

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/180
KARAR NO : 2021/230
KARAR TR : 05/04/2021

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında u ranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi kapsamında ADL YARGI YER NDE görülmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacılar : 1- S.A.
2- O.A.
3- G.A.
Vekili : Av. A.G.
Davalılar : 1- Karayolları Genel Müdürlü ü
Vekilleri : Av. M.Ü. - Av. A.I.
2- R.A.
3- A. .
Vekili : Av. I. .
4- A.Sigorta A. .
Vekili : Av. F.P.
5- Z. Sigorta A. .
Vekili : Av. K.O.G.
6- E.TUR Ta ımacılık Pet Oto Yed .Par. Tur. San. Tic. Ltd. ti.
7- S.C.
Vekilleri : Av. E. I. - Av. Ö.M.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekilinin, S.C. yönetimindeki ... plakalı aracın 23/07/2011 tarihinde Lapseki istikametinden Çanakkale istikametine do ru giderken, A. . yönetimindeki ... plakalı araç ile çarpı masıyla meydana gelen kazada G.A.'ın vefat etti i, davalıların söz konusu kazanın olu umunda mü terek kusurlu olduklarından bahisle, fazlaya ili kin her türlü talep ve dava hakları saklı kalmak kaydıyla, destekten yoksun kalma, maddi ve manevi tazminatların ödenmesi istemleriyle adli yargı yerinde dava açtı ı anla ılmış tır.

II. UYU MAZLI A L K N B A VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

2. stanbul 39. Asliye Ticaret Mahkemesinin 12/09/2018 tarihli ve E.2013/48, K.2014/74 sayılı kararında; tazminat davasına konu trafik kazasının Çanakkale yargı alanı sınırları içerisinde meydana geldi i ve birden çok davalının ayrı adreslerde bulundu u, ortak yetkili mahkemenin, haksız fiilin i lendi i yer mahkemesi oldu undan bahisle, *yetkisizlik* kararı verilmi ve bu karar 20/06/2014 tarihinde kesinle mi tir.

3. Çanakkale 2. Asliye Hukuk Mahkemesince (Ticaret Mahkemesi sıfatıyla) E.2014/396 sayı ile kaydedilen dosyada, 13/01/2016 tarihinde davalı *Karayolları Genel Müdürlü ü yönünden tefrik kararı verilmi* ve bu dosya Çanakkale 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2016/8 sayı ile kaydedilmi tir.

4. **Çanakkale 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 23/03/2016 tarihli, E.2016/8, K.2016/87 sayılı kararıyla;** davada idare mahkemelerinin görevli oldu undan bahisle, *yargı yolu bakımından verilen görevsizlik kararı, 29/12/2020 tarihinde kesinle mi tir.*

5. Davacılar vekili, olayın meydana gelmesine davalı Karayolları Genel Müdürlü ü'nün kusuruyla sebep oldu undan bahisle; destekten yoksun kalma tazminatı, maddi ve manevi tazminat istemleriyle idari yargı yerinde dava açmı tir.

B. dari Yargıda

6. **Çanakkale dare Mahkemesince E.2021/51 sayılı dosyada;** davanın adli yargının görev alanına girdi i sonucuna varıldı ından bahisle, görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyaların Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine, dosya incelemesinin Uyu mazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar *ertelenmesine* 03/03/2021 tarihinde karar verilmi tir

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

7. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenli i yönünden trafik düzenini sa layacak ve trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek oldu u; "*Kapsam*" ba lıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kurulu ları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalı ma usulleri ile di er hükümleri kapsadı ı ve bu kanunun karayollarında uygulanaca ı belirtilmi tir.

8. 2918 sayılı Kanun'un, "*Karayolları Genel Müdürlü ünün görev ve yetkileri*" ba lıklı 7. maddesi öyledir:

" Karayolları Genel Müdürlü ünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri unlardır:

a) *Yapım ve bakımdan sorumlu oldu u karayollarında can ve mal güvenli i yönünden gerekli düzenleme ve i aretmeleri yaparak önlemleri almak ve aldırarak,*

b) *Tüm karayollarındaki i aretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,*

c) *(Mülga: 17/10/1996-4199/47 md.)*

d) *Trafik ve araç tekni ine ait görü bildirmek, karayolu güvenli ini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,*

e) *Yapım ve bakımından sorumlu oldu u karayollarında, çı leri Bakanlı ının uygun görü ü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve i aretmek,*

f) *Trafik kazalarının olu nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırarak,*

g) *Yapım ve bakımından sorumlu oldu u karayollarında trafik güvenli ini ilgilendiren kav ak, durak yeri, aydınlatma, yol dı ı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya di er kurulu larca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,*

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile i aretlemeğe dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırılmak,

i) (Mülga: 3/5/2006 – 5495/4 md.)

j) (De i ik: 17/10/1996-4199/5 md.) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutana ı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli i lemin yapılması için en yakın trafik kurulu una teslim etmek,

k) (Ek:18/10/2018-7148/14 md.) Bu Kanunun 31 ve 49 uncu maddeleri kapsamında tako raf ve çalı ma-dinlenme süreleri yönünden karayolları denetim istasyonlarında denetim yapmak ve trafik idari para cezası karar tutana ı düzenlemek,

l) (Ek:29/11/2018-7153/9 md.)(5) Otoyolların habitatları böldü ü yerlerde Do a Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlü ünün görü ünü alarak yaban hayvanlarının geçi lerine izin verecek menfez, ekolojik köprü ve benzeri tesisleri yapmak,

m) (Ek:29/11/2018-7153/9 md.)(5) Otoyollarda yaban hayvanlarından kaynaklanacak trafik kazalarını önlemek maksadı ile kafes tel çit yapmak,

n) (Ek:29/11/2018-7153/9 md.)(5) Yaban hayvanlarının muhtemel ya am alanlarının bulundu u bölgelerdeki karayollarında uyarıcı levhalara yer vermek,

o) (Ek:24/12/2020-7261/23 md.)(6) Gürültü eylem planı ve bisiklet master planları göz önünde bulundurulacak ve Çevre ve ehircilik Bakanlı ının görü ü alınarak, trafik güvenli inin ve teknik ko ulların sa landı ı mevcut yollarda ve yeni yapılacak olan yapım ve bakımından sorumlu oldu u karayollarının kenarına bisiklet yolu ile gürültü bariyeri yapmak,

p) (Ek:24/12/2020-7261/23 md.)(6) Trafik güvenli inin ve teknik ko ulların sa landı ı yerlerde, banketleri bisiklet eridi olarak i aretleyerek bisiklet ve elektrikli skuter kullanımına uygun hale getirmek,

r) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmı olan yönetmeliklerle verilen di er görevleri yapmaktır.

(Son fıkra Mülga : 28/3/1985 - 3176/16 md.)"

9. 2918 sayılı Kanun'un, 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle de i ik 110. maddesinde u hükme yer verilmi tir:

" leteni veya sahibi Devlet ve di er kamu kurulu ları olan araçların sebebiyet verdi i zararlılara ili kin olanları dâhil, bu Kanundan do an sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır"

10. 2918 sayılı Kanun'un Geçici 21. maddesi öyledir:

"Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ili kin hükmü, yürürlü e girdi i tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek dare Mahkemesinde açılmı bulunan davalara uygulanmaz."

11. T.C. Anayasası'nın 158. maddesinin üçüncü fıkrası öyledir:

"Di er mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyu mazlıklarında Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."

B. Yargı Kararları

12. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz ba vuruları

üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, u gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemi ve iptal istemini oy birli iyle reddetmi tir:

"... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildi i üzere, tarihsel geli ime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemi ve idari uyu mazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danı tay yetkili kılınmı tır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyu mazlı n çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulundu unu söylemek olanaklı de ildir. Ancak, idari yargının denetimine ba lı olması gereken idari bir uyu mazlı n çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. tiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker ki i ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ili kin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülece ini öngörmektedir. tiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildi i gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizli i giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sa lanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldı ı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındı ı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görülece i yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik oldu u anla ılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu eridi üzerindeki araç trafi inden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdi i konusunda bir tartı ma bulunmamaktadır. dare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadı ı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı de ildir. tirazın reddi gerekir..." (Any. Mah.'nin 26/12/2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27/03/2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

13. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı nda, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/04/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen ekilde ba vuruldu u ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ndan görev uyu mazlı nın esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Burak Cenk LHAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ 'nin davada adli yargının, Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

15. Dava; meydana gelen trafik kazası neticesindeki zararın, davalıların kusuru nedeniyle olu tu undan bahisle, tazmini istemiyle açılmı tır.

16. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen (bkz. § 12) kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibarıyla görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, bahsi geçen yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesinde dir.

17. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin iptal edilen kararı gözetilmediğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliğini yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, araçları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Çanakkale 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin bahsi geçen kararın kabulü ile, Çanakkale 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 23/03/2016 tarihli ve E.2016/8, K.2016/87 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVLİ OLDÜĞÜNE,

B. Çanakkale 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin BA VURUSUNUN KABULÜ ile, Çanakkale 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 23/03/2016 tarihli ve E.2016/8, K.2016/87 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

05/04/2021 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARAR ÜYELİĞİ ve OY ÇOKLU ÜYELİKLERİ OLARAK karar verildi.

Başkan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
Mehmet
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KARAR

İdarenin kendi kurulu kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlamak üzere yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletmenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karârında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum. 05/04/2021

Üye
Ahmet ARSLAN